

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA

Naročnina znaša: celoletna 4 K, pololetna 2 K, četrtletna 1 K, posamezna šte. 10 vin.

Uredništvo in upravnništvo: Kopitarjeva ulica šte. 6

Izhaja vsak petek

Št. 1.

V Ljubljani, 3. decembra 1915.

Leto XI.

L.

Gromenje topov pretresa evropsko ozračje. Tudi na naši slovenski zemlji tam v krasni lepi deželi od obali morja jadranskega, ob bregovih bistre hčere planin, naše Soče do robov in vrhov naših planin divja strašna godba: gromenje topov, pokanje pušk in ročnih granat, ragljanje strojnic, žvenketanje orožja. Avstrija, naša domovina, se zmagovito bori za svoj obstoj. Naša domovina zmaguje. Srbija, ki je dvignila svojo morilno roko in usmrtila nam nepozabnega prestolonaslednika Franca Ferdinanda in njega do smrti mu zvesto soprogo, danes ni več. Današnji časi so hudi časi: vojske, kuge in lakote, reši nas, o Gospod! ne molimo zaman.

Živimo v časih, kakršnih rodovi in rodovi še niso doživeli. Od ljudskega preseljevanja sem ni bilo tako obsežnih vojska, kakršna je sedanja, ampak tako strašne: na zemlji, v zraku, na vodi in pod vodo, človeški rod videl ni.

V teh strašnih časih grozno trpi slovensko delavstvo. Zaslužek se mu ni povišal, pač se je pa vse podražilo, čisto vse. Ne dobiš predmeta, ki bi se ne bil neznansko podražil: delavstvo v sedanjih strašnih zimih prezeba, ker ni kuriva za drag denar, strada, ker si ne more kupiti, kar potrebuje, da nasiti želodec! In koliko delavk in delavcev je brez kruha? Saj so toliko tvornic zaprli!

Ampak mi zmagujemo. To nas tudi navdihuje s pogumom in z upravičnim upanjem na boljše čase.

V hudih sedanjih časih je naš list zvest prijatelj in neustrašen zagovornik delavskih pravic. Nam so bile, so in ostanejo sveta nad vse načela naše svete vere; za njo smo se krepko vedno proti vsakomur postavili in se bomo postavili v bran. In kot prepričani, najodločnejši pristaši vere ljubezni najkrepkeje nastopamo in bomo nastopali proti mrzkemu samoljubju; proti tistem egoizmu, ki je povzročil, da je vznemil vsled same in čiste samoljubnosti verolomni naš laški nekdanji zaveznik vojsko proti naši domovini.

Naš list je potreben delavstvu in potreben je tudi naši sveti stvari: Sedanja številka je 1. številka 11. letnika

»Naše Moči«. Nismo lista lahko ustanovili. Nismo ga lahko urejevali. Nismo lahko delavstva vzgojili na čitanje lista, ki ne more biti kratkočasen, ker mora biti resen, kakor so resne delavske težnje.

Z 11. letnikom pričnemo danes. Vemo, v hudih časih živi slovensko krščansko socialno delavstvo, računati mora z vsakim vinarjem, trdo delati, prezebat in še stradati. Prenesimo pezo, ki nam jo nalaga Bog, in pričakujemo zanesljivo plačila nad zvezdami. A kljub hudim časom, v katerih živimo, prosimo in pričakujemo: delavstvo, ostani zvesto tudi v sedanjih hudih časih svojemu glasilu! Skrbi, da je še razširiš med svojimi somišljeniki. Če ga ne moreš naročiti sam, naroči naj ga več skupaj. Tudi v vojski ste dolžni, da delate za svoj list, ki je začel izhajati, ker ste ga Vi zahtevali in ki je pisal, piše in bo pisal tako kakor to Vi zahtevate.

V decembru smo. December 1915 je pa slovenskemu krščansko socialnemu delavstvu še posebne važnosti, mesec, ko moramo skromno in primerno proslaviti 50letnico ustanoviteljice organizacije slovenskega krščansko socialnega delavstva. Letošnji december praznuje namreč državni poslanec profesor dr. Krek svojo petdesetletnico. Rojen je bil pri Sv. Gregorju na svet dan 25. decembra 1865.

Kaj je storil dr. Krek za revno slovensko ljudstvo, kako se je z njegovo živo besedo in z njegovim peresom dvignilo slovensko ljudstvo, to bo svet šele pripoznal in znal ceniti, ko ga več ne bo. Bog ga je dal in vodil njegova pota tako, da je postal dušni oče revežev. Nikdar ni hlepel po časti in po slavi. Študent že je le želel, da postane duhovnik in da pase duše na deželi. Najiskrenejša njegova želja je bila, da bi postal župnik na visokem Sv. Lenartu nad Lužo pri Škofji Loki, mali fari, ki je raztresena po Luži, Stirniku, Martinjem Vrhu in po drugih robeh in grapah. Bog je hotel drugače. Mladega duhovnika Kreka pokliče takratni ljubljanski knezoškof, poznejši goriški knezonadškof kardinal dr. Misijski (Životopisa tega apostola tudi še nimamo!) k sebi in mu kratko pove: Vi, šli boste na Dunaj. Hočem, da postanete

doktor svetega pisma. Mladi Krek je ugovarjal, pripovedoval, da on ni za to. Njegovo častihlepije je sicer veliko, ker hlepi, da postane župnik na visokem Sv. Lenartu. Sploh, izgovarjala se je skromna, nesebična duša, kar se je le mogla in znala. Škof ga je poslušal čisto mirno in tiho, kakor je že bila njegova navada, in ko je Krek že mislil, da mu je dal prav, je pa razgovor končal tako, da je ljubeznivo smehljal rekel: Šli boste na Dunaj! In šel je. In tam je šele pričel resno študirati, prej mu je kar vse takole mimogrede ostalo v glavi. Saj je hodil že v višjo gimnazijo brez bukev s kosom kruha mesto njih v šolo.

Ko se je vrnil z Dunaja in ko je postal šenklaški kaplan, je pričel delati, in sicer tako kakor on zna; kakor dere Sorica in njeni pritoki po strmih grapah čez škrlino v Sevsko dolino. Niti sanjalo se ni v naših takratnih krogih o delavski organizaciji. Ustanovil jo je. Zadružna organizacija! Prišla bi, morebiti počasi tudi brez njega, ampak sin z obali reke Sore je drl s silo naprej: ljudska posojilnica, rajfajznovke, konzumi, eno za drugo je ustvarjal.

Izobraževalna organizacija! Dobili bi jo bili, ampak brez njega bi se ta ne bila tako hitro izpeljala kakor se je. Saj vem, kako je bilo v S. K. S. Z. »Ti, Luka, tu, tam še ni izobraževalnega društva.« In dobri Luka mu je pripovedoval: »Niso ugodne razmere tam itd.«, ampak kadar sem prisluškaval takemu bodrilu, v sejah takih »ljubeznivosti« ni pripovedoval, sem vedel, da bo zopet kmalu ustanovljeno novo »Slov. kršč. izobraževalno društvo«.

Kaj je bil in kaj je dr. Krek našemu dijaštvu, naj opiše kak starešina naših akademičnih društev; spomini so zdaj še vsi živi.

Naša postavodaja in velika politika! Ni šel rad svojčas v državni zbor. Prisilili so ga, da je kandidiral koncem minulega stoletja prvič v državni zbor, dasi je rojen dalekogledni, velikosmerni politik ta izreden mož. Celo »Neue Freie Presse«, ki nam ni načelno prijazna, je večkrat odkrito priznala vrlosti našega dr. Kreka. Njegovih zaslug za delavstvo v državnem zboru in njegovo velikansko delo glede na karteje in na socialno zavarovanje je nam vsem

kljub vojski v najživejšem spominu. Kak poslanec naj bi opisal njegovo delo v državnem in v kranjskem deželnem zboru.

Časopisje! Uredništva naj bi oskrbela, dokler je še to mogoče, da se označijo njegovi članki. Če hočemo kdaj dobiti pravo sliko našega političnega razvoja, bi morali vedeti, kdo je spisal ta ali oni članek v našem časopisju. Še žive uredniki, ki znajo, kaj so pisali tisti, ki so dajali pravec v naši javnosti.

Znanost. Prvo njegovo večje delo so »Črne bukve kmečkega stanu; pozneje smo ga pregovorili, da je spisal »Socializem«. Ko je umrl rajni dr. Lampe, je razlagal »Zgodbe sv. pisma«. Učil je v semenišču, ob nedeljah in praznikih hodil po deželi na shode in na predavanja, v Ljubljani poučaval na socialnih tečajih, ni zamujal raznih sej, vodil Zadružno zvezo, pisal članke in za razvedrilo razlagal Mohorjanom sv. pismo.

V delavski organizaciji. Ni zavednega kršč. soc. delavstva, delavke, ki bi ga dr. Krek ne poznal. Smelo je, kar trdim, a je gola resnica. In tako potrpežljivo poslušati in jim prav svetovati kakor to zna dr. Krek delavcem in delavkam, veste sami, da nihče ne zna. Ne zameri delavstvu tudi krepkih besedi. Vsa naša delavska organizacija, bodisi politična, strokovna, zadružna, ve, kaj pomenja dr. Krek v njej.

Med vojsko. Veliko organizacijsko delo povsod precej počiva. Tudi parlament počiva ne samo pri nas. V tistih državah, kjer sklicujejo parlamente, jih sklicujejo le tako bolj iz navade. Počival bi lahko tudi dr. Krek, in bil je potreben, zelo potreben počitka. A ne. Prevzel je predsedstvo Slovenskega delavskega stavbnega društva in povedal, da se prične po vojski zidati. In vso svojo skrb je posvetil preskrbi prebivalstva z živežem. Ne izda-

mo nobene skrivnosti, če povemo, kako je lani vse sile napel, da smo bili v lanskim zimam po Gospodarski zvezi preskrbljeni na Kranjskem z moko. Prevzel je med vojsko predsedstvo Gospodarske zveze, ki jo hoče dvigniti in kjer se učejak in politik in filozof peča v prvi vrsti zdaj s tem, kako bi se preskrbelo prebivalstvo z živežem. Nova mesnica Gospodarske zveze v Ljubljani je odpravila pomanjkanje mesa v Ljubljani; na Dunajski cesti je pa otvorila Gospodarska zveza novo štacuno. Mi bi le želeli, naj bi Gospodarska zveza ustanovila take prodajalne pri Devici Mariji v Polju, kjer niti moke ni in v Tržiču.

Vso svojo skrb je posvetil tudi goriškim beguncem. Svet ne ve, kaj je storil že zanje, ker tega ne pripoveduje, a storil je veliko, to se je izvedelo. Prevzel je predsedstvo odbora, ki skrbi za goriške begunce na Kranjskem.

December 1915! Slov. krščansko delavstvo, ta mesec nam bodi posvečen petdesetletnici rojstva očeta naše organizacije, našemu dr. Kreku. Slavimo jo. Molimo k Bogu in prosimo Marijo uboge delavske reve, naj nam ga dolgo ohrani zdravega in srečnega.

Naš list iskreno čestita svojemu najboljšemu prijatelju. V dr. Krekovem duhu pa najbolj poslavite njegovo petdesetletnico, če sami naročite in če širite naš list. Čim več naročnikov, tim krepkejša tudi delavska moč!

Drobiž.

† Junaške smrti na bojišču padel je 28. novembra 1915 Ivo Šusteršič, jurist, c. in kr. rezervni poročnik, član »Danice«. Bil je idealen mladenič, ljubeznjiv, priazen. Nekoč je padla pri frančiškanski cerkvi neka preprosta, stara ženica. Nihče se zato zmenil ni, mladi Šusteršič ji je pa hitro priskočil na pomoč, jo dvignil in pobiral, kar ji

je padlo iz košare na tla; nekaj črnega kruha in druge revne drobnarije. Pokoj njegovi duši, sožalje njega rodbini.

Cene krompirju in senu.

Razglas c. kr. deželnega predsednika na Kranjskem z dne 28. novembra 1915. l., št. 32.856, o določitvi cen za nadrobno prodajo krompirja pridelka leta 1915. za čas od 1. decembra 1915 dalje. Na podstavi § 5. ministrskega ukaza z dne 22. septembra 1915. l., drž. zak. št. 276, zaukazuje deželna vlada z veljavnostjo za celo deželo Kranjsko, da se pri nadrobni prodaji krompirja pridelka leta 1915. izvzemši rogljičarje od 1. decembra 1915 dalje do preklica naslednje cene ne smejo prekoračiti, in sicer: a) za prebran jedilni krompir za 1 kg 13 vin., b) za neprebran krompir (krompir za industrijo in za krmljenje) za 1 kg 12 vin. Za nadrobno prodajo se smatra, kadar se prodaja porabnikom in sicer v množinah do 10 meterskih stotov. Prestopke kaznuje po določenih ministrskega ukaza z dne 22. septembra 1915. l., drž. zak. št. 276, politično oblastvo I. stopnje z denarnimi kaznimi do 5000 K ali z zapornimi kaznimi do šest mesecev. Ta razglas dobi moč 1. decembra 1915.

Cene za seno. Razglas c. kr. deželnega predsednika za Kranjsko z dne 28. novembra 1915, št. 32.944, o cenah, ki se jih je držati pri prodajanju sena. V sporazumu s c. in kr. 5. armadnim etapnim poveljstvom določa deželna vlada do preklica, da se pri prodajanju sena v deželi Kranjski naslednje najvišje cene za metrski stot ne smejo prekoračiti, in sicer: za prešano seno 9 K 50 vin., za rahlo seno 8 K 50 vin. Prestopki te odredbe se kaznujejo, v kolikor ne prihajajo v poštev strožja določila §§ 14 do 16. cesarskega ukaza z dne 7. avgusta 1915, drž. zak. št. 228, po ministrskem ukazu z dne 30. septembra 1857, drž. zak. št. 228, po ministrskem

Zaslepljenec.

Vlak je drdral dalje.

»Noč se je tihotapila v vagon.

Gosti roji isker so letali kakor svetli keberčki mimo oken.

»Pa slednjič se človek tudi lahko zapiše v kako društvo,« je začel po dolgem molku kmet. »Stari ljudje pravijo: Kdor se v Sibiriji zapiše v kako društvo, za tega ne velja nič več besda »nazaj.«

»Nezmisel!« ga zavrne njegov sosed in zmaje z glavo. »Kdo pa te bo vpisal brez potnega lista?«

»Bodo že napravili kako!«

»Brez potnega lista že nikdar. Ali sme živeti človek brez potnega lista na svetu? Brez potnega lista živi samo pes. Morda tudi Turčin. No, kaj pa je Turčin drugega kot pes, zato ima tudi svojo turško pasjovero... ampak krščanski kmet ne more živeti brez potnega lista!«

»Toda, bratec, kako naj si ga pa preskrbim?« vpraša kmet pretegujoč se. »No, le poslušaj malo, da ti povem primer, kako je s to stvarjo!... Revež sem in prihajam na nič! Obubožan,

suh!... Treba mi je, poiskati si nove dežele, nove zemlje... Napravim potrebne korake... Grem najprvo k pisarju: taka pa taka je stvar, napravi mi, Ivan Petrovič, prehodnico, rad bi si poiskal nove zemlje. »Jaz ne vem ničesar,« mi odgovori, »vprašaj župana.« Grem k županu... Ta pravi: »To ni moja zadeva, vprašaj uradnega predstojnika...« Jaz — pa na predstojnika... Predstojnik reče: »Ne morem ničesar napraviti. To vse zavisi od gospoda... Idi h gospodu.«

»H kateremu gospodu?«

»Vlastelinu? Napotim se torej do vlastelina. Ta pa mi kar tole pove: »Izbij si to misel iz glave, to je sama objestnost!« Ha, kakšna obejstnost je to, če letajo otročki nagi okoli!«

»Imaš tudi otroke?«

»Seveda!« — In smehljal je šinil po izhiranem obrazu kmetovem. Celo tri!«

»In si jih zapustil?«

»No tako... Bogu prepustil!... Kaj pa sem jim? Umrejo pri meni ali brez mene ravno tako lakote! Toda se bodo že kako preživeli! Ko si bom v Sibiriji vse uredil, jih bom poklical k sebi. Tam

ni bilo živeti. Samo poslušaj — cerkvenemu upravitelju sem na dolgu petindvajset stotov žita, ki sem si ga izposodil v različnih časih. Župana moram odslužiti — celo poletje sem se trudil zanj... Izšel me je do kosti!... Je-li to objestnost? ...«

Nenadoma je prekinil kmet svoje pripovedovanje in začel kakor obseden tekati po vagonu. Čisto blizu, v sosednjem kupeju, so zadonele nanj magično vplivajoče besede: »Kontrolor prihaja!«

* * *

»Gospoda moja, vozne listke!«

Kmet se je zaletal na vagonu sedaj proti oknu sedaj proti vratom. Oziral se je pod klopi — prtljaga! Le pod seдеžem, na katerem se je zaudobila dama s svojim romanom, je zapazil prazen prostor, ki bi zadostoval, da bi skril svoje sloko telo. Padel je pred gospo na kolena in šepetal pretrgoma: »Vaša milost!... Dama moja!... Dovolite mi, zlesti pod klop...«

Gospej malo da ni padel od presečenja njen roman zopet na tla in viknila je: »Ah! Ah! Kaj naj to pomeni? ... Kaj naj to pomeni?«

ukazu z dne 30. septembra 1857, drž. zak. št. 198, z denarjem od 2 do 200 K ali z zaporom od 6 ur do 14 dni. Predstojajoče cene stopijo v veljavo z dnem 1. decembra 1915. l. Z taistim dnevom zgubi veljavo razglas c. kr. deželne vlade z dne 9. avgusta 1915, št. 20.847.

Glasnik

Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze.

Položaj tobačnega delavstva v ustanovljenih tobačnih tvornicah.

»Fachblatt der Tabakaarbeiter« izjavlja: Radi vojske se je ustavil, kakor znano, obrat v več tvornicah, in sicer stoje tobačne tvornice Winniki, Jagielnica, Zablatow in Monasterzyska v Galiciji in tvornici Sacco in Rovigno na jugu. Zadnji dve tvornici so izpraznili, preden se je pričela vojska z Italijo, galicijske tvornice je zasedel nekaj časa tudi sovražnik. Delavstvo je deloma, v kolikor se niso vsled izpraznitve odstranili že prej, bežalo ali je pa tudi ostalo doma. Za vse je pa ostalo enako, izostal je namreč zaslužek, ker se je prekinil obrat. Na odredbo vojaške uprave z doma odpravljeno delavstvo je dobilo izplačano štiritedensko plačo naprej. V drugih tvornicah, ki so jih ustavili, ker je sovražnik prodiral, niso mogli povsod enako postopati, a izplačevali so delavstvu podpore. Za nadaljnje postopanje zdaj nezaposlenega delavstva in njih pravnega stališča so izdali določila, ki jih kratko navedemo.

Vojska se smatra glede na vdeleževanje, oziroma za razrušitev delavske pogodbe kot elementaren dogodek, ki je dovedel, da se je ustavil obrat. Prekinjenje obrata je dovedlo, da se je razveljavilo obstoječe delavno razmerje. Vse delavne osebe se torej smatrajo, da so odpuščene. Od odpuščenih imajo nestalne in začasno nastavljene delovne osebe le pravico, da se jim izstavi izpričevalo. Stalnim delavcem gre pravica do plače za 14 dnevni odpovedni rok in da jih zopet sprejmejo v tobačno tvornico, ko se obrat zopet odpre. Sprejem je pa odvisen kolikor delavnih moči potrebujejo. Stalni delavci se lahko potegnejo za sprejem v druge tobačne tvornice. Končno gre stalnemu delavcu pravica do provizije, če so dani pogoji pridobitve in delavne nezmožnosti, ki jih je dognal zdravnik. Po zopetnem vstopu na delo se dotičnim delavnim osebam ob svoječasnem upokojitvi pregleda rok. Bivšim delavnim osebam, ki so že upokojene, se ne prekine izplačevanje priznanih provizij ali milostnih daril.

Vsi delavci in delavke pa niso pobegnili iz domačije. Mal del je ostal doma in je brez posla. Trajnimi delavnimi osebam se lahko nakažejo podpore in sicer se dovoli 5 K za glavo in teden od konca 14 dnevnega odpovedanega roka do zopetne otvoritve obrata. Podpora se lahko tudi tako izpremeni, da se mesto denarja preskrbi skupna dobava živil itd. Nobene podpore ne dobe tisti, ki se nahajajo v kakem taboru beguncev ali ki dobivajo državne podpore beguncev

ali ki so kaj zagrešili, vsled česar bi bili izključeni od dela ali odpuščeni ni disciplinarnim potom.

Kolikor je le mogoče, naj se iz domačije pobegli delavci in delavke zaposle v drugih tobačnih tvornicah. Del takih beguncev je že zaposlen v tobačnih tvornicah, dasi je to zvezano s tehtnimi ovirami glede na preskrbo s stanovanji rodbin z otroci. A upati je, da se doseže uspeh in da se zaposli vsaj večina pobeglega delavstva v drugih tvornicah. Pobegle delovne osebe, ki se brez razloga ponudnega jim dela v kaki drugi tvornici, izgube vsako pravico do podpore in do zopetnega sprejema v tvornico, oziroma do provizije.

Jugoslovan. Strokovna Zveza.

DRAGINJSKE DOKLADE USLUŽBENCEM DRŽAVNIH ŽELEZNIC.

Izšel je odlok železniškega ministrstva o draginjskih dokladah železničarjem, ki določa:

1. Podpore se smejo zdaj nakazovati v dvakratni meri postavk razporednic A in B odloka iz avgusta letošnjega leta.

2. Uradniki VIII. službene vrste in poduradniki, če se tudi nahajajo v plačilni stopinji 2000 kron in višje, se smejo pritegniti splošni razdelitveni podpora.

C. kr. ravnateljstvom se prepušča, da upoštevajo na pismeno prošnjo takih uslužbencev že v tekočem poslovnem času podeljene podpore v omejenem smislu.

3. Neoženjeni uslužbenci, ki so glede na draginjske razmere svojih postaj tudi težko zadeti, naj se ne izključijo od sedanje delitve.

4. Glede na določitev števila otrok naj se upoštevajo tudi tisti, ki, če so že prekoračili 18. leto, vsled dušnih in telesnih napak ne morejo nič zaslužiti in ki jih morajo vzdržati dotični uslužbenci.

5. Uslužbenci, ki uživajo le znižane dijete ali ne izdatne popotne pavšalije, na primer prožni in signalni mojstri itd. se tudi pri razdelitvi denarnih podpor lahko upoštevajo.

6. Ne vračunajo se prej izplačane podpore, izjemši slučaj, ki se naj upoštevajo po točki 2 pri sedanjih pomočni razdelitvi.

7. Vojaška služba, če ne gre za gaziste, ne izključuje, da se ne bi dobila taka denarna pomoč; a vpoštevati se mora, če svojci ne dobivajo kake denarne podpore.

8. Ta pomožna akcija naj se takoj izvede.

Dostavek ravnateljstvom državnih železnic v Krakovu, Lvovu, Stanislavu, Inomostu, Beljaku, Trstu, Črnovicah.

V kolikor so se v področjih navedenih ravnateljstev, oziroma na posameznih progah, že priznale s prejšnjim odlokom gotove širše okolnosti za dovolitev denarnih podpor, da se smejo tudi meseca novembra nakazati v dvojni izmeri, a da se mora pri odmerah v bodoče zopet postopati po postav-

kah odloka z 28. avgusta 1915, št. 30.072.

Vsem ravnateljstvom. V točki C odredbe z dne 28. avgusta 1915, št. 30.072 določenih ukrepov, ki obsegajo itak tekoča nakazila, ta odredba izpreminja le v toliko, da se v smislu točke 3 tega odloka vpoštevajo tudi neoženjeni delavci z začasnimi dokladami na plačo.

Uradniki X. do VII. službenega razreda, uradniški aspiranti in volonterji.

C o n a	Neoženjeni in oženjeni	Z 1. otrokom	o t r o c i		
			Z 2.	S 3.	S 4. in več
			K r o n		
I Dunaj	60	70	80	90	100
II Kraji z 80 in 70 odstotki dunajske stanarinske pristojbine	50	60	70	80	90
III Kraji s 60 in 50 odstotki dunajske stanarinske pristojbine	40	50	60	70	80

Poduradniki in služabniki, pomožni poduradniki in pomožni slugi, železniški oficijanti, manipulantinje, diurnisti.

C o n a	Neoženjeni in oženjeni	Z 1. otrokom	o t r o c i		
			Z 2.	S 3.	S 4. in več
			K r o n		
I Dunaj	24	36	48	60	72
II Kraji z 80 in 70 odstotki dunajske stanarinske pristojbine	18	24	36	48	60
III Kraji s 60 in 70 odstotki dunajske stanarinske pristojbine	12	18	24	36	48

IZOBRAZBA DELAVSTVA.

Ne more se dvomiti, svetovna vojska je pomnožila tudi potrebo izobrazbe ne samo glede na zemljepisje. Spominjam se na prvo veliko zmago pri Mecu. Dve preprosti ženici sta stali pred novimi poročili, izdanimi po »Slovenčevem« uredništvu. »Kaj imajo Nemci — ?« »No, Mec so vzeli. Kdo med delavstvom je pred vojsko poznal sestavo narodov v Rusiji! Danes si je pridobil vsak pojem o številu Poljakov na Ruskem. In v Avstriji? Ni še posebno dolgo, ko je pristopil nek nemški poslanec v državnem zboru k nekemu rusinskemu poslancu in ga je sočustveno vprašal: »Ali pripadate tudi latinski uniji?« Rusine, Ukrajince, Nemci jim pravijo Ruteni, je namreč zamenjal z Rumunci. Ko je izbruhnila vojska z Italijo, sem popisoval neki izobraženi ženski z Ogrskega, kako garajo naše italijanske državljanke, tobačne delavke, za nizko plačo in da ni-

so zadovoljne s postopanjem v ujetniških taborih. »Prav se jim godi, saj so naši sovražniki!« Veliko truda me je stalo, da je razumela, da imamo tudi avstrijske državljane, ki govorijo italijansko. Danes postoji pač vsak delavec, vsaka delavka, včasih pred zemljevidom in gleda, če je na bojni črti vse v redu. Poučujejo se, kako velika je Rumunija, kadar čujejo o rumunski moki, o kateri se veliko govori in piše, a se jo le malo pošilja. Preiskuje zemljevid o narodih na Balkanu, če se hoče poučiti o upravičenosti bolgarskih zahtev. Išče Sueški prekop. Zanima se za zgodovino. Smrtni boj Angleške za njeno svetovno gospodarstvo vzbuja željo, da čuje tudi kaj o dosegih svetovnega stališča. Spreten voditelj tečaja ga lahko ravno zato vpelje v svetovno občno povestnico. Mali Rim je grozil in uničil kartaginjsko svetovno državo mnogo stoletij pred Kristusovim rojstvom, kakor se mi zdaj vojskujemo z Anglijo. Hrabri ogrski vojaki in žal tudi ogrska moka nam je ogrsko državo polovico naše monarhije, ki se je v svoji skromnosti tako rada držala zase, bolj približala kakor kdajkoli prej.

Naše življenjske razmere zelo, zelo tlačijo delavstvo. Naše delavstvo veliko trpi, največ med vsemi stanovi in bolj kot drugi sloji želi, da kmalu zmagamo in da napoči mir. Umeva se zato lahko, da so druga vprašanja radi žledčnega vprašanja v ozadju.

Sledil bo pa vojski mir morebiti še prej, kakor mislimo. Z mirom nastanejo pereča velika državna, narodna, poklicna vprašanja. Da jih bo mogoče umevati, potrebuje ljudstvo mnogo izobrazbe, da ne bo zopet gospodarila prazna, puhla beseda.

Delavstvo se mora izobraževati po svojem časopisu, po tečajih in po shodih. Ne zamudimo izobraževalnega dela!

Izdajatelj in odgovorni urednik **Jože Gostinčar**.
Tisk Katoliške Tiskarne.

Gospodarska zveza v Ljubljani

ima v zalogi:

jedilno olje, riž, čaj, kakor tudi vse drugo specerijsko blago.

Oddaja na debelo!

Za Ljubljano in okolico je otvorila

mesnico

v semenišču v Šolskem drevoredu
kakor tudi

specerijsko trgovino

na Dunajski cesti šte. 30.

Kdor pristopi kot član h „Gospodarski zvezi“, dobi izkaznico, s katero ima pravico do nakupa v mesnici in trgovini.

Najboljša in najcenejša zabava
v Ljubljani je v

Kino Central

v deželnem gledališču.

Obiskujte vedno »Kino Central«, kjer se za mal denar dobi bogato razvedril!

Razširjajte med delavstvom Vaše glasilo
„Našo Moč“.

A. & E. SKABERNÉ, Mestni trg šte. 10

Velika zaloga manufakturnega blaga, različno sukno za moške obleke, volneno blago, kakor ševijoti, popelin, delen, itd. za ženske obleke. — Perilno blago, cefirji, kambriki, batisti v bogati izbiri. Različno platno in šifoni v vseh kakovostih in širinah; potrebšine za krojače in šivilje. Flanelaste in šivane odeje, različne preproge za postelje, kakor tudi cele garniture. — Novosti v volnenih in svilenih robcih in šalih. Namizni prti, servijeti in brisalke iz platna in damasta. **Priznana nizke cene!**

Bogata zaloga ženskih ročnih del in zraven spadajočih potrebščin.

F. Meršol LJUBLJANA
Mestni trg 18.
Trgovina z modnim in drobnim blagom.
Velika izber vezenin, čipk, rokavio, nogavio, otroške obleke in perila, pasov, predpasnikov, žepnih robcev, ovrtnikov, zavratnic, volne, sukanca itd.

Predtiskanje in vezenje monogramov in vsakovrstnih drugih risb.

Priporočamo cenjenemu občinstvu edino domačo tvrdko

Ignac Vok
specijalna trgovina šivalnih strojev in koles
Ljubljana, Sodna ul. 6,
katera ima po ugodnih cenah in obrokkih od strokovnjakov priznane najboljše šivalne stroje v Evropi in to so PFAFF 10letna pisarna garancija!
Pouk o vezenju vsak čez brezplačno. Prični posredovalci se iščejo.

Najboljša, najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6

pritličje, v lastni hiši, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki, temveč tudi

cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po

4 ³/₄ %

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih obresti 4.75 kron na leto. Stanje vlog je bilo koncem marca 1913 čez 22 milijonov kron. Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.